

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра соціальної роботи, управління
та суспільних наук

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, курсантів та молодих вчених
9 листопада 2022 року

Львів – 2022

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток [Текст] // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. 222 с.

У матеріалах Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених «Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток» (9 листопада 2022 р.) висвітлюються питання, що стосуються актуальних соціальних, правових та психологічних аспектів подальшої розбудови соціальної роботи на засадах розвивальної парадигми, пріоритетних напрямків застосування інноваційних технологій у практиці соціальної роботи та соціальної політики в Україні на сучасному етапі, в умовах військового стану, особливостей провадження соціальної роботи з різними категоріями населення, органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими та волонтерськими організаціями, соціальними інституціями.

Розгляд матеріалів, що пропонуються читачеві, сприятиме створенню умов для формування складових професійної компетентності соціального працівника і дозволить формувати адекватну модель діяльності майбутнього фахівця соціальної сфери.

Видання рекомендоване усім, хто цікавиться теоретичними й практичними аспектами становлення та перспективами розвитку соціальної роботи в Україні та світі.

Відповідальний редактор: НАГІРНЯК Михайло Ярославович

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № 3, від 11 листопада 2022 р.)*

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
<i>Білецький О., Лаврецький Р.</i> Етичні конфлікти у діяльності волонтерів в умовах російсько-української війни	5
<i>Гавришків О.</i> Адаптація до нових реалій в освітньому процесі ВВНЗ в умовах воєнного стану.....	9
<i>Мошовська М.</i> Сучасні засоби інтеграції людей з інвалідністю в соціум.....	13
<i>Чир А.</i> Соціальна робота у воєнний та післявоєнний періоди.....	17
<i>Давидова О., Нагірняк М.</i> Основи військової соціальної роботи в Україні.....	20
<i>Адольф Д.</i> Роль HR в соціальній сфері в період війни	26
<i>Думанська О., Білецький О.</i> Особливості волонтерської діяльності в умовах воєнного часу (на прикладі м. Броди)...	30
<i>Денега І., Костишин Е.</i> Актуальність волонтерського фандрайзингу в умовах війни в Україні	32
<i>Кіндій І., Костишин Е.</i> Деякі аспекти впровадження зарубіжного досвіду соціально-психологічної адаптації ветеранів та учасників бойових дій в Україні.....	37
<i>Савостікова К.</i> Проблеми адаптації міжнародного досвіду в соціальній роботі України.....	43
<i>Фолюш М.</i> Освітній процес на тимчасово окупованих територіях.....	46
<i>Наконечна Ю.</i> Соціально-правові аспекти влаштування дітей позбавлених батьківського піклування в умовах війни.....	54
<i>Карпенко Д.</i> Правове регулювання адиктивної поведінки військовослужбовця в умовах військового стану.....	60

- science: innovations and prospects (May 29-31, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 803 p. P. 352–356.
3. Prykhod'ko Yu.I. Osnovy teorii transformatsiyi system [Fundamentals of systems transformation theory]. // Visnyk Kyivskogo nacionalnogo universytetu im. T. Shevchenka. Seriya "Filosofiya". 2018. No 1(3). S. 21–27 (in Ukrainian).

УДК 376

Марія МОШОВСЬКА

*Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності*

**Науковий керівник:
САВОСТИКОВА К.І.**

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В СОЦІУМ

На сучасному етапі можна констатувати, що всі прогресивні країни, які прагнуть інтегруватися до цивілізованого світу, керуються стратегією щодо забезпечення рівності всіх індивідів, особливо людей з інвалідністю, відповідно вирішуючи питання, пов'язані з їх залученням до активного суспільного життя та адаптацією в соціум.

Розвиток сучасного українського суспільства також характеризується посиленням уваги до проблем цієї категорії людей, враховуючи той факт, що їх кількість постійно зростає внаслідок війни.

В більшості видів соціальних гарантій особам з інвалідністю, які передбачені законами України, не мають належного фінансового підґрунтя і покладаються на територіальні громади.

Як приклад, в м. Львів та області зареєстровано 217 тис. осіб з інвалідністю, працюють 20 програм соціального спрямування для даної групи населення [1]. В бюджеті міста

передбачено 451 млн грн для соціального захисту населення, в тому числі, особам з інвалідністю по зору I та II групи, без двох рук або без обох ніг, надається щомісячна матеріальна підтримка стомованим хворим, фінансова підтримка громадських організацій [2].

Найперше слід приділити увагу створенню доступного середовища. У м. Львів для потреб маломобільних груп населення обладнано об'єкти соціальної інфраструктури міста, світлофори з мовним супроводженням, надаються послуги «соціального таксі». Сьогодні місто обладнане на 85% озвученими світлофорами. Для допомоги незрячим людям, частина лікарень, відділення соціального захисту оснащені звуковим сигналом, який служить маячком для знаходження входу в установу. Майже усі поліклініки вдосконалені для осіб з інвалідністю. Навіть у будівлі старовинної частини міста встановили спеціальні підйомники для маломобільних. Також останні 5-7 років звернули увагу на пониження бордюрів, так як найнижчі бордюри в місцях виходу на пішохідні переходи були висотою 2-4 см, а подекуди і вищі.

Місто Львів стало першим, де почали робити бронзові макети, відомих історичних споруд чи пам'ятників, підписані шрифтом Брайля. Макети вже є біля таких видатних місць як Ратуша, пам'ятник Т. Шевченкові, собор святого Юра. Вони допомагають незрячим на дотик дізнатись, як виглядає та чи інша споруда зовні.

Суттєвий недолік у місті – це транспорт зі сходинками. Проте це не лише біда Львова, а й усіх міст України, які протягом останніх років закупляють вживаний транспорт, який країни Європи списали через невідповідність та протиріччя вимогам Конвенції про права осіб з інвалідністю. Українці, закупаючи такі трамваї, дискримінують маломобільні групи населення. У той же час Львовом курсують 350 автобусів із низьким рівнем підлоги. На жаль, не усі зупинки громадського транспорту пристосовані до них.

Важливим чинником для забезпечення зайнятості осіб з інвалідністю є професійна реабілітація, що включає психологічну підтримку, професійну орієнтацію та професійне навчання.

Державна реабілітаційна установа «Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Галичина»», який діє з 2000 року, пропонує навчання 29 робочим спеціальностям за ліцензією Міносвіти і науки України. Зазначаємо, що, на даний час, вона єдина установа в Україні, яка надає можливість навчатись за спеціальністю «Водій категорії «В»» [3].

Для реалізації права на трудову зайнятість для всіх господарюючих суб'єктів законодавчо встановлено чотирихвідротковий норматив робочих місць для працевлаштування людей з інвалідністю, а для підприємств з чисельністю від 8 до 25 працівників – у кількості одного робочого місця. Протягом січня – вересня 2022 року на Львівщині послугами центру зайнятості скористалися 3646 осіб з інвалідністю. За цей період були працевлаштовані 466 осіб.

Важливим для людей з інвалідністю є і фізкультурно-спортивна реабілітація. У м. Львів проводяться спартакіади, які організують у межах Комплексної програми соціальної підтримки окремих категорій громадян Львівської області на 2021-2025 роки. Також у Львові проводились «Ігри Героїв» (англ. Games Heroes) – волонтерський проєкт, спортивні змагання ветеранів з інвалідністю. Ігри були започатковані в США, а з 21 травня 2016 року проводяться і серед ветеранів Збройних сил України, а також цивільних з інвалідністю. Головна мета «Ігор Героїв» – психологічна та фізкультурно-спортивна реабілітація бійців, соціальна адаптація людей з інвалідністю, впровадження та поширення спортивного руху серед молоді, малозахищених та соціально вразливих верств населення. Цьогоріч львів'яни на Іграх Нескорених у Нідерландах здобули шість медалей різного гатунку.

Інтеграція людей з інвалідністю в суспільстві може відбуватись і через культурні заходи. У Львові був

реалізований інклюзивний мистецький проєкт «Відчинилося життя», де діти з порушенням зору з усієї України та Європи виступали у супроводі оркестру Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької. Також залучались діти до участі в інклюзивному мистецькому проєкті «Казка на білих лапах», де незрячі діти виступали разом з солістами гурту «Піккардійська терція».

В Україні, безпосередньо у Львові, вперше з'явилося кіно для людей з вадами зору з аудіодискрипцією – закадровим описом персонажа чи простору. Також адаптовані вистави у першому українському театрі, ляльковому та театрі ім. М. Заньковецької.

Вже шість років, як у всіх Львівських міських бібліотеках для дітей та осіб з порушення зору є доступні кольорові книги, написані шрифтом Брайля. Перші видання книг були у чорній палітурці і з темно-сірими сторінками. Сьогодні ж у бібліотеках представлені універсальні книги, які одночасно можуть читати і зрячі, і незрячі діти. Дані книги мають аудіоверсію, кольоровий рельєфний малюнок, який можна «побачити» на дотик та QR-код з озвученим текстом кожного видання. Дані книги озвучують відомі українські актори та співаки після проходження спеціальних тренінгів. Нещодавно було надруковано 780 книг, які поширюються всією Україною.

Висновок. Сучасне українське суспільство характеризується посиленням уваги до проблем людей з інвалідністю, здатних повноцінно сприймати, розуміти та примножувати матеріальні й духовні цінності. Важливим є формування громадської думки у необхідності ціннісного, толерантного ставлення до цієї категорії осіб. Існує потреба в збільшенні кількості інформаційних, художніх, освітніх програм і, відповідно, фінансування виробництва і розповсюдження телепрограм із використанням субтитрів та мови жестів.

Список використаних джерел

1. Наші установи [Електронний ресурс] // Львів соціальний. 2022. Режим доступу до ресурсу: <https://social.lviv.ua>
2. Бюджет Львівської міської територіальної громади на 2022 рік [Електронний ресурс] // Львівська міська рада. 2022. Режим доступу до ресурсу: <https://city-adm.lviv.ua/public-information/budget/lviv/biudzhet-lvivskoi-miskoi-terytorialnoi-hromady-na-2022-rik.z>
3. Центри професійної реабілітації інвалідів системи Міністерства соціальної політики України: [Електронний ресурс] // «Львівський обласний центр медико-соціальної експертизи». 2012. Режим доступу до ресурсу: <https://msek.lviv.ua/бсг>

УДК 364.044

Анжеліка ЧИР

*Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності*

Науковий керівник:

к.н. з держ. упр., доцент *ГОНТАР З.Г.*

СОЦІАЛЬНА РОБОТА У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

Повномасштабне вторгнення рф в Україну стало викликом для всіх сфер — не винятком стала і соціальна, яка опікується вразливими, мало захищеними та незахищеними категоріями населення. Надання соціальних послуг є одним із основних напрямків системи соціального захисту нарівні з виплатою грошової соціальної допомоги. Спектр цих послуг є досить широким — від послуг з догляду вдома, різноманітної допомоги з подолання тих чи інших складних життєвих обставин до комплексних медико-соціальних послуг, що передбачають проживання людини у спеціалізованій установі